

1 Samuel 16:11d: Rond de tafel?

Als in 1 Samuel 16 Samuel in Bethlehem is aangekomen om een nieuwe koning te zalven in plaats van Saul, laat Isaï zijn zeven zoons voor hem paraderen. Maar geen van hen blijkt de toekomstige koning te zijn, volgens Gods aanwijzingen. Dan blijkt Isaï nog een achtste kind te hebben die hij achtergehouden heeft. Die hoedt de schapen. Samuel had aan Isaï kenbaar gemaakt dat hij voor een speciale gelegenheid naar Bethlehem gekomen is, namelijk voor een offerfeest (zie vers 5), en daar moesten Isaï en al zijn zonen bij aanwezig zijn. Of zij daarbij deel hadden aan een maaltijd vermeldt het verhaal niet. Ook blijkt nergens uit dat de genodigden aan de offermaaltijd deelnamen. Toch wordt in vrijwel alle vertalingen vers 16 weergegeven alsof een maaltijd gereed gemaakt is voor de gasten.

De NBV21 heeft: *We beginnen niet aan de maaltijd voordat hij er is.*

Alter: *We shall not sit to eat until he comes here.*

Ook de Septuaginta, de oudste Griekse vertaling, heeft het al over ‘neerzitten/neerliggen’

Veel vertalingen hebben het zelfs over een t fel waar men aan gaat zitten.

De HSV heeft: *Wij zullen niet rond de tafel gaan zitten, totdat hij hier gekomen is.*

Buber-Rosenzweig heeft: *rundtafeln.*

Ook Goslinga (COT) zegt dat, gezien de context, ‘plaatsnemen aan tafel’ bedoeld zal zijn.

Dezelfde gedachte wordt gevonden bij Budde, Klein (WBC), Firth en Tsumura (NICOT).

Er zijn ook exegeten en vertalingen die de maaltijd laten voor wat die is, en menen dat alleen sprake is van een altaar waar men omheen staat of rondom gaat. Zo bijvoorbeeld A.H. van Zijl (Prediking van het O.T.): *Wij beginnen niet met de offermaaltijd.* Zo ook Smith, Mauchline, Ackroyd, Gruber, Gr nback en Hertzberg, die ook iets dergelijks weergeven als vertaling, namelijk: *omgang rond het altaar.*

Is in dit verhaal wel sprake van rond een tafel gaan, of rond een altaar gaan?

Waar het hier om draait is de betekenis van het woord ‘savav’ dat ‘rondgaan’ of ‘omringen’ betekent. Volgens de meeste exegeten heeft het hier betrekking op het rond de tafel gaan zitten. (Aanliggen aan tafel was in de tijd dat dit verhaal speelt nog geen gewoonte).

Alleen Oussoren vertaalt: *We zullen niet rond zijn voordat hij hier gekomen is*, en laat in het midden wat dit ‘rond zijn’ inhoudt.

Maar Goslinga verwijst naar Genesis 37:7 en zegt dat hier sprake is van het vormen van een kring. Hij gaat hier niet verder op in, terwijl dit verhaal, waarin Jozef zijn eerste droom aan zijn broers uitlegt, precies past bij wat ons in Samuel verteld wordt. De eerste keer namelijk dat er in de Bijbel sprake is van ‘savav’ van mensen, is als Jozef vertelt dat de schoven van zijn broers een kring vormen om hem heen, waarna zij direct hierin het beeld van het koningschap herkennen van degene die in het midden staat (Genesis 37:8).

Zo zal Samuel in 1 Samuel 16:11 ook met ‘savav’ bedoelen dat de broers, Isaï en hijzelf een kring zullen vormen om de toekomstige koning.

Zowel de uitdrukking ‘aan tafel gaan’ als ‘rond het altaar gaan’, komen beide niet voor in de tekst. En zo’n invulling is door deze visie van ‘rondom iemand gaan staan die een verheven positie krijgt’ overbodig geworden. Een vertaling als ‘*Wij zullen geen kring vormen*’ is een getrouwe weergave van de betekenis van ‘savav’ en legt verband met Genesis 37:7.

Lukas de Grootte, April 2025